

Aiesopimus Mikkelin seudun liikennejärjestelmän kehittämisestä

Päivitys vuosille 2026–2029

1 SOPIJAOSAPUOLET

Tämä aiesopimus on tehty seuraavien osapuolten välille:

- Mikkelin kaupunki
- Juvan kunta
- Kangasniemen kunta
- Hirvensalmen kunta
- Mäntyharjun kunta
- Puumalan kunta
- Etelä-Savon maakuntaliitto
- Itä-Suomen Elinvoimakeskus
- Mikkelin kehitysytio, Miksei Oy
- Etelä-Savon hyvinvointialue, Eloisa

2 SOPIMUKSEN TAUSTA JA TAVOITTEET

Tämä aiesopimus on sopijaosapuolten yhteinen näkemys Mikkelin seudun liikennejärjestelmän kehittämistä sekä lähivuosina toteutettavista ja edistettävistä toimenpiteistä. Sopimus on jatkoa vuosille 2017–2019 ja 2022–2025 ajoitetuille aiesopimukselle, joiden toteuttamista on koordinoitua säännöllisesti kokoontuva Mikkelin seudun liikennejärjestelmätyöryhmä. Sopimukset ovat toteutuneet suhteellisen hyvin. Aiesopimuskauden käyttäjäryhmäkohtaisia teemavuosia ja painotuksia on noudatettu.

Tämän aiesopimuksen keskeisenä lähtökohtana ovat vuonna 2025 hyväksytty Mikkelin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma 2040 ja vuonna 2023 hyväksytty Itä-Suomen liikennestrategia. Keskeisessä roolissa on myös vuonna 2021 hyväksytty ja vuonna 2024 päivitetty Etelä-Savon maakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma. Jalankulun ja pyöräliikenteen teemoihin liittyen sopimusta ohjaa Mikkelin seudun kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma 2024. Liikenneturvallisuuteen liittyviä teemoja nousee Mikkelin seudun kuntien liikenneturvallisuussuunnitelmista. Tämän lisäksi sopimuksessa on huomioitu Etelä-Savon maakuntaliiton tekemä vaihtoehtoisten käyttövoimien selvitys (2026). Taustalla on myös valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma, Liikenne12, jonka päivitys valmistuu 2026.

Sopimuksen laadinnan yhteydessä on tavattu kaikkia seudun kuntia tammikuussa 2026 sekä käyty useita keskusteluja seudun liikennejärjestelmätyöryhmän säännöllisissä kokouksissa kaikkien sopimusosapuolien sekä yhteistyötahojen kesken.

Sopimuksen tavoitteena on vahvistaa Mikkelin seudun elinvoimaa, joka palvelee paikallisia sekä alueella matkailevia. Keskeistä elinvoiman vahvistamiselle on ympärivuotinen julkinen liikenne, alkutuotannon kuljetusten turvaaminen, monipuoliset käyttövoimamahdollisuudet sekä tie-, raide-, ilma-, vesi ja digiyhteyksien turvaaminen. Elinvoimaa halutaan turvata myös edunvalvonnalla, rahoituksella sekä hyväkuntoisilla yhteyksillä, joiden edistämiseksi sopimuksen liitteenä löytyvät kuntakohtaiset hankeluettelot. Monipuolinen liikenteen kehittäminen luo valmiuksia jatkuvasti nopeammin muuttuvaan toimintaympäristöön. Seudulla on tehty hyvää ja pitkäjänteistä osapuolten välistä yhteistyötä, jota tällä aiesopimuksella ja sen toimenpiteillä jatketaan.

Aiesopimus on Itä-Suomen liikennestrategiassa määritettyjen tavoitteiden mukainen ja sopimuksella pyritään vastaamaan Itä-Suomen liikennestrategian visioon: ”Itä-Suomen elinkeinoelämää ja asukkaita palveleva uuden sukupolven kestävä liikennejärjestelmä”.

3 TOIMENPITEET

Aiesopimus sisältää keskeisimmät liikennejärjestelmän kehittämistoimenpiteet vuosille 2026–2029. Sopijaosapuolet sitoutuvat toimivaltansa ja käytettävissään olevien resurssien puitteissa toteuttamaan ja edistämään hankkeiden ja toimenpiteiden toteutumista. Kunkin toimenpiteen vastuuorganisaatiosta, rahoitusjaosta ja ohjauksesta sovitaan erikseen tarkemman ohjelmoinnin yhteydessä. Toimenpiteiden toteuttamiseen voi osallistua myös sopimuksessa mainitsemattomia osapuolia. Toimenpiteet ohjelmoidaan ja viedään sopijapuolten päätöksentekoon osana jatkuvaa liikennejärjestelmätyötä. Yhden organisaation vastuulla tai päätäntävällässä olevia toimenpiteitä ei ole otettu mukaan tähän sopimukseen. Liitteenä on kuitenkin esitetty myös yksittäisten organisaatioiden hankkeita, jotka tukevat liikennejärjestelmän kehittymistä.

Aiesopimuskaudella toteutettavat toimenpiteet on ryhmitelty seuraaviin toimenpidekokonaisuuksiin Mikkelin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmaa 2040 mukaillen:

1. Strateginen perusta
2. Liikenneverkot ja muu liikenteen infrastruktuuri
3. Liikenteen palvelut ja liikkumisen ohjaus

Toimenpiteistä on esitetty alustava vastuutaho sekä aikataulu. Vastuutaho on toimenpiteen käynnistävä tai koordinoiva taho. Toimenpiteen aikataulu on alustava ja tarkentuu Mikkelin seudun liikennejärjestelmätyöryhmän vuosisuunnittelun yhteydessä.

Strateginen perusta

Strateginen perusta muodostuu tietopohjan kehittämisestä ja hyödyntämisestä sekä rahoituksen varmistamisesta. Ajantasaiseen tietoon perustuva päätöksenteko ei poukkoile vaan edistää asioita määrätietoisesti, tavoitelähtöisesti ja tasapainoisesti koko seudun kannalta. Toimenpiteillä varmistetaan, että olemassa olevaa tietoa hyödynnetään täysimääräisesti. Rahoituksen osalta varmistetaan, että kaikkia olemassa olevia rahoituskanavia hyödynnetään suunnitelmallisesti seudun liikennejärjestelmän kehittämiseksi. Strateginen perusta toimii pohjana ja tukena muille toimenpiteille.

Toimenpide	Vastuutaho	Toteutus
Tunnistetaan mitä tietoa on saatavilla ja hyödynnetään paremmin olemassa olevaa tietoa: palautetieto, kyselyt, Traficomin strateginen tilannekuva, valtakunnallinen liikennemallijärjestelmä (VALMA).	lj-työryhmä	2026–2029
Toteutetaan seudulliset liikkumistutkimukset.	Elinvoimakeskus	2027
Toteutetaan seudulliset koululaistutkimukset.	Elinvoimakeskus + kunnat	2026
Selvitetään eri rahoituskanavia (mm. Traficom/EU) liikenteen kehittämiseen seudulla.	lj-työryhmä	2026
Tehdään eri rahoituskanavien hyödyntämiseksi suunnitelma.	lj-työryhmä	2027

Liikenneverkot ja muu infra

Liikenneverkon ja muun siihen kytkeytyvän infran kehittäminen uusien investointien kautta on nyky-resurssein huomattavan haastavaa, joten on tärkeää turvata nykyisen verkon ja siihen kytkeytyvän infran olemassaolo, kunto ja toimivuus erityisesti arjen matkojen, elinkeinoelämän ja alkutuotannon kannalta. Lisäksi Mikkelin lentokentän toiminta varmistetaan tulevaisuuden tarpeisiin.

Toimenpiteiden avulla viedään eteenpäin ja toteutetaan yhdessä laadittuja suunnitelmia ja selvityksiä. Yhteistyössä laadittuja suunnitelmia ja selvityksiä ovat mm. liikenneturvallisuussuunnitelmat, kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma sekä vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkkoselvitys. Toimenpiteissä on myös aiesopimuksen valmistelukierrokselta nousseita ajankohtaisia tarpeita. Valmistelukierroksella nousi esille mm. korjausvelan kasvu, väylien kunto sekä vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkkoselvityksen lisäksi tarve huolehtia perinteisten polttoaineiden jakeluverkosta ja vastata myös veneilyn ja pyöräliikenteen sähköistymiseen.

Toimenpide	Vastuu- taho	Toteutus
Mikkelin seudun kuntien liikenneturvallisuussuunnitelmien toimenpiteiden toteuttaminen	suunnitelman mukaisesti	2026-2029
Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmassa määriteltujen toimenpiteiden toteutus	suunnitelman mukaisesti	2026-2029
Kunnallisten esteettömyyssuunnitelmien tarkentaminen ja toteuttaminen	kunnat	2026-2029
Vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkkoselvityksen suosituksen toteuttaminen (huomioiden myös sähköistyvä vesi- ja pyöräliikenne)	lj-työryhmä	2026-2029
Puutavaran kuormaus- ja välivarastoalueiden edistäminen kaavoituksen ja liikennejärjestelmän kehittämisen keinoin	kunnat ja Elinvoimakeskus	2026-2029
Logistiikka-alueiden yhteyksien ja houkuttelevuuden kehittäminen (Esim. Tusku)	kunnat ja Miksei	2026-2029
Varaudutaan sähköisen lentämisen tulevaisuuden tarpeisiin	kunnat ja Miksei	2026-2029
Tuodaan esille tarpeita riittävien ja vakaiden tietoliikennetyksien toteuttamisesta erityisesti aluekeskuksissa ja niiden lähialueilla mm. vapaa-ajan asumisen tarpeisiin	lj-työryhmä	2026-2029
Joukkoliikenteen pysäkki-infraa kehitetään suunnitelmallisesti mukaan lukien liityntäpysäköinti	kunnat ja Elinvoimakeskus	2026-2029

Liikenteen palvelut ja liikkumisen ohjaus

Liikenteen palveluihin ja liikkumisen ohjaukseen kuuluu keskeisesti joukkoliikenne. Toimiva joukkoliikenne on osa kestävästä liikennejärjestelmästä. Joukkoliikenteen organisoiminen on muuttanut edelliseen aiesopimukseen nähden. Entisen ELY-keskuksen vastuu joukkoliikenteen järjestämisestä on siirtynyt Traficomille, joka ei ole enää aiesopimuksessa osapuolena. Traficom vastaa valtakunnallisesti laadittavasta joukkoliikenteen palvelutasomäärityksestä. Pysäkkien infrasta vastaa Elinvoimakeskus. Traficomien lisäksi joukkoliikennettä järjestävät seudulla Mikkelin kaupunki, markkinaehtoiset kaukoliikenteen toimijat linja-autoilla ja VR junaliikenteessä.

Toimenpiteillä pyritään varmistamaan olemassa olevia joukkoliikenteen yhteyksiä sekä kehittämään liikkumisen ohjausta. Pyritään tekemään yhteistyötä määriteltäessä valtakunnallista joukkoliikenteen palvelutasoa. Tämän lisäksi pyritään lisäämään joukkoliikenteen vähimmäismäärät pendelöinnin mahdollistamiseksi sekä ympärivuotiseen käyttöön.

Toimenpide	Vastuu-taho	Toteutus
Tehdään selvitys joukkoliikenteen hyödyistä sekä kokonaiskehittämisestä alueella.	Maakuntaliitto	2027
Mikkelin joukkoliikenteen brändin laatiminen seudullisessa yhteistyössä muut kestävätkulkumuodot huomioiden.	Mikkeli yhteistyössä muiden kuntien kanssa	2026-2027
Tehdään yhteistyötä VR:n kanssa junavuorojen kehittämiseksi sekä lippujen ostamisen helpottamiseksi.	kunnat	2026-2029
Aikataulujen ja reitti-informaation saavutettavuuden parantaminen mm. ikäihmisten tarpeita vastaavasti.	kunnat	2026-2029
Kuntien ja hyvinvointialueen henkilökuljetusten kokonaisu suunnitelman laadinta ja yhteistyön kehittäminen.	kunnat + Eloisa	2028
Mikkelin matkakeskuksen sähköisen informaation toteuttaminen	Mikkeli	2027
Kaupunkipyöräjärjestelmän tarveselvitys	Mikkeli ja muut kunnat tarpeen mukaan	2026-2027
Seudulliset ja kunnalliset liikkumisenohjauksen toimenpiteet (kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma, liikenneturvallisuus suunnitelmat ja kuntien omat suunnitelmat)	kunnat	2026-2029

4 SEURANTA JA SOPIMUKSEN PÄIVITTÄMINEN

Aiesopimuksen toteutumisen seurannasta vastaa sopimusosapuolten edustajien muodostama Mikkelin seudun liikennejärjestelmätyöryhmä. Työryhmä laatii vuosittain yhteenvedon sopimuksen toteutumisesta ja ohjelmoi sen pohjalta seuraavan vuoden toiminnan. Samassa yhteydessä tarkistetaan, vastaako aiesopimus edelleen seudun yhteistä tahtoa tai edellyttävätkö toimintaympäristön muutokset aiesopimuksen päivittämistä.

Osana seurantaa tarkistetaan myös aiesopimuksen linjausten vieminen seudun ja kuntien strategiioihin. Liikennejärjestelmätyöryhmän kuntaedustajat vastaavat vuosittain tilanteen seuraamisesta omien kuntiensä osalta.

LIITTEET

LIITE 1 Seudun kuntien yhdessä sopimat edistettävät hankkeet

LIITE 2 Kuntien edistettävät hankkeet

LIITE 1**Seudun kuntien yhdessä sopimat edistettävät hankkeet.**

Esitetyt hankkeet on nostettu esille Mikkelin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmasta 2040 sekä pyörämatkailun yhteydet seudun kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmasta.

Toimenpide
Pyörämatkailun yhteydet seudulla
Savonrata välillä Kouvola–Kuopio, nopeuden ja kapasiteetin noston suunnittelu Väyläviraston suunnitteluohjelmassa 2025–2028
Vt 5 Savilahden sillan uusiminen, Mikkelä.
Vt 14 Juva-Savonlinna-Parikkala (vastaamaan elinkeinoelämän tarpeita) Vt 13 Mikkelä-Jyväskylä
Vt 5 Hietanen-Pitkämäki, yleissuunnitelman ajantasaistaminen (ei sisälly Väyläviraston v. 2025 suunnitteluohjelmaan)
Mt 15123 Hätinvirran lossin korvaaminen sillalla, Puumala, Väyläverkon investointiohjelmassa 2025–2032

LIITE 2 Kuntien edistettävät hankkeet**Hirvensalmen edistettävät hankkeet**

Hankkeet	Seudullinen suunnitelma, johon hanke liittyy
Mt 429 (Hirvensalmentie) / Keskustie liittymän. (liituhanke)	Liikenneturvallisuuksuunnitelma
Mt 429 (Hirvensalmentie), keskusta - Kissakosken-risteys uusi päällyste.	
Jalankulun ja pyöräliikenteen yhteys Soikanlahdentien kautta kohti Kissakoskea (nyk. luontopolku)	Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma
Monitoimireittiyhteys urheilukenttä-Satulinnan reitti	
Mikkeli - Lahti oikorata	
Liikenneyhteydet raskaalle liikenteelle (sahat)	
Huoltoasemaverkko (polttoaineet ja sähkölatauspisteet)	Vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkkoselvitys
Nykyisen henkilöliikennejärjestelmän palvelutason säilyttäminen. (Hirvensalmi-Mikkeli/Mikkeli-Hirvensalmi)	

Juvan edistettävät hankkeet

Hankkeet	Seudullinen suunnitelma, johon hanke liittyy
Mt 434 (Sulkavantie) / Sairaatie /Partalantie liittymä: liittymän kehittäminen mm. valaistuksella, suojatien varoitusjärjestelmällä, hidasteella, keskisaarekkeen rakentamisella nykyisen suojatien kohdalle	Liikenneturvallisuuksuunnitelma
VT14 liittymien parantaminen (Härkäläntie ja Tuusmäentie), liittyen ohi-tuskaistajärjestelyihin	Liikenneturvallisuuksuunnitelma
Kiertoliittymä Juvantie-VT14	Liikenneturvallisuuksuunnitelma
Juvan pyöräpysäköinnin suunnittelu ja rakentaminen	Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma
Nykyisen henkilöliikennejärjestelmätason säilyttäminen. (Juva-Mikkeli/Mikkeli-Juva)	

Kangasniemen edistettävät hankkeet

Hankkeet	Seudullinen suunnitelma, johon hanke liittyy
Pyöräily- ja monikäyttöreitistöjen kehittäminen	Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma
Otto Mannisen tien liikenneturvallisuuden parantaminen (välillä Joutsantie – Puulavedentie)	Liikenneturvallsuussuunnitelma
Kangasniemen taajamien välisten sekä kokoojakatujen ja -teiden kunnosta huolehtiminen	
Metsätalouden ja alkutuotannon yhteyksien turvaaminen Kangasniemellä	

Mikkelin edistettävät hankkeet

Hankkeet	Seudullinen suunnitelma, johon hanke liittyy
Otavankadun pyöräilijöiden ja jalankulkijoiden liikennejärjestelyt	Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma
Vanhamäentien yhdistetty jalkakäytävä ja pyörätie	Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma
Pyöräily-yhteyden kehittäminen Mikkelin - Anttola	Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma
Nykyisen henkilöliikennejärjestelmätason säilyttäminen Mikkelin ja Mikkelistä sekä aamuisten pendelöinnin mahdollistaminen pääkaupunkiseudulle	
Mikkelin rautatie - linja-auto - taksi matkaketjujen edistäminen	
Taajamien nopeusrajoitusten tarkastaminen	Liikenneturvallisuuksuunnitelma
Porrassalmenkadun liikenteen yleissuunnitelma	Liikenneturvallisuuksuunnitelma
Joukkoliikenteen informaatio matkakeskuksella (näyttötaulut)	
Savilahden sillan korvaaminen uusilla silloilla tiesuunnitelma & rakentaminen	
vt5 Hietanen Rantakylä yleissuunnitelman päivitys	
vt13 materiaalikuljetukset	
Miehittämättömien lentokoneiden ja sähköisen lentämisen turvaaminen Mikkelin lentoasemalta	

Mäntyharjun edistettävät hankkeet

Hankkeet	Seudullinen suunnitelma, johon hanke liittyy
Kurkilahti HUB (kaikkien kulkumuotojen kehittäminen Mäntyharjun asemaympäristössä)	
Mt 381 kunnostus Mäntyharjulle asti	
Junavuorojen säilyttäminen: yhteydet Helsingin ja Mikkelin suuntaan työmatka- ja koululaisliikenteen mahdollistaen	

Puumalan edistettävät hankkeet

Hankkeet	Seudullinen suunnitelma, johon hanke liittyy
Hätinvirran silta	
Alkutuotannon kuljetukset (varsinkin puukuljetukset) Puumalaan / Puumalasta	
Puumala–Sulkava 434 maantie (yhteistyö Sln:n seudun kanssa)	
Pyöräily: toimenpideselvitys kantatie 62 välille Sahanlahti-Luukkolantien risteys	Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma
Kotiniementien alkupään yhdistetty jalkakäytävä ja pyörätie	Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma
Matkaketjut Saimaalla: Saimaan satamien kehittäminen, varausjärjestelmät, palveluiden kehittäminen	
Puumalan digitaalisten ja mobiiliverkkojen palvelutason kehittäminen	